
Høringsinnspill til nye helselover

Undertegnede ønsker, på vegne av helsesøstre som arbeider med ungdom i skolehelsetjeneste i Porsgrunn kommune, å komme med innspill til forslag om nye helselover.

Det står at kommunenes plikter skal videreføres, men mer overordnet og profesjonsnøytralt. Vi er bekymret for om dette vil ha konsekvenser for barn og ungdoms tilbud om skolehelsetjeneste. Skolehelsetjeneste kan ses som barn og unges bedriftshelsetjeneste, og er lavterskel helsetilbud som er svært mye brukt.

Som helsesøstre møter vi daglig ungdom som tar kontakt med ting de ønsker å prate om. Eksempel på hva vi møter en vanlig dag kan være unge som er bekymret på grunn av at foreldre har psykiske problemer og/eller rusproblemer, spørsmål om prevensjon, bekymring for graviditet, stress i forhold til skolearbeid, prestasjonsangst, ensomhet, mobbing, lav selvfølelse, reaksjoner etter traumatiske opplevelser. I tillegg oppsøker ungdom oss for spørsmål og veiledning i forhold til venner, kjæreste, identitet, kropp og utvikling.

Ungdomstiden er en normal, men allikevel en svært sårbar tid i livet. Mange har, i tillegg til naturlige utfordringer i forhold til ungdomstid, svært store og sammensatte vansker. Vi mener at i disse situasjonene er det svært viktig at ungdommene har et lavterskel helsetilbud de kan benytte seg av. Det vil si et tilbud til ungdom der ungdom er, som er gratis, og som de kan benytte seg av uten at de er avhengig av at foreldre tar ansvar for dette. Ved å være tilstede der ungdommene er har også helsesøster mulighet til å følge dem opp, og å oppsøke dem målrettet på bakgrunn av behov. Ved å representere et lavterskeltilbud og mulighet for tidlig hjelp, er det også gode muligheter for tidlig henvisning eller melding videre til barnevern, foreldre, fastlege og spesialisthelsetjeneste dersom dette er nødvendig.

Barneombud Reidar Hjermann sier i 2006: "Det må være slik at alle barn og ungdom har lett tilgang på helsesøster. Hvis ikke risikerer vi at store deler av en hel generasjon utvikler psykiske problemer som de ellers ikke ville ha utviklet hvis vi fanget dem opp på et tidligere stadium."

Mye av det vi daglig møter handler om ungdoms trivsel i hverdagen, og vi vil anslå at 90 % av tiden består av arbeid i forhold til psykisk helse. Vi opplever at det er et lavterskel helsetilbud der de er, er avgjørende for at de bruker dette. De søker råd og veiledning hos fagpersoner som har annen bakgrunn enn skolefaglig. Mange sier det også er viktig å ha noen de kan kontakte som ikke har en rolle som lærer, skal vurdere dem eller som de møter daglig i undervisningssammenheng. Mange saker er sammensatte, og krever tett oppfølging og godt tverrfaglig samarbeid. Vi opplever at ungdom er åpne og ærlige, i høy grad benytter seg av tjenesten og etterspør bedre tilgjengelighet.

Helsesøstre som jobber i skolehelsetjeneste er offentlig godkjente sykepleiere med videreutdanning som helsesøster, det vil si 60 studiepoeng i tillegg. Helsesøsterutdanningen har fokus på helsefremmende tenkning med utgangspunkt i empowerment-tenkning. Dette perspektivet er i tråd med sentrale føringer, og vi mener empowerment-tenkning er svært viktig i møte med ungdommene

vi møter. Vi mener fagspesifikk kompetanse er en forutsetning for å kunne ta tak i problematikken vi møter. Helsesøstre har i tillegg plikt til å holde seg faglig oppdatert.

Vi ser at det er foreslått at folkehelsearbeid skal integreres i ulike sektorer. Dersom dette fører til mer helhetlig og forpliktende helsearbeid og mer perspektiv på helse i ulike sammenhenger er det flott. Men vi mener at dette må være i tillegg til at plikter for de ulike spesifikke fagprofesjoner består som lovfestet.

Dersom det ikke sikres at det i tillegg sikres at de ulike profesjonene består, ser vi fare for:

- At helsearbeidet kan bli for generelt.
- At helhetlig forståelse av helsebegrepet ikke blir ivaretatt.
- At ansvar blir uklart for ulike områder blir uklart.
- **At sårbare ungdommer (og barn) ikke får den nødvendige helsehjelp de har behov for og krav på.**

Rådet for psykisk helse sier til aftenposten i 2007: ”Vi har nå hatt Opptappingsplanen for psykisk helse siden 1999. I denne mente man at helsestasjons- og skolehelsetjenesten måtte styrkes med 800 nye årsverk. Opptappingsperioden nærmer seg nå slutten, men det er fortsatt mye som må gjøres før vi har den skolehelsetjenesten ungdom trenger - og som ble lovet av politikerne. Rådet for psykisk helse forventer at både helseminister Brustads og tidligere helseministeres løfter på dette området nå snart blir innfridd, sier generalsekretær Sunniva Ørstavik. En god skolehelsetjeneste kan gi mange ungdommer hjelp som vil gi en bedre hverdag og forebygge alvorligere problemer. Altså bra for den enkelte elev, kostnadsbesparende for samfunnet og ingenting å vente med, understreker Ørstavik.

På bakgrunn av dette stiller vi oss svært kritisk til om ikke nye helselover fortsatt sikrer barn og unge den fagspesifikke skolehelsetjenesten de nå har, og heller forsterker enn utydeliggjør denne.

Med vennlig hilsen

Nina Mortensen

Helsesøster/faggruppetleder for ungdomsteam, Familiehelsetjenester Porsgrunn kommune